

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

องค์การทางการศึกษาอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดขององค์การอย่างมาก ซึ่งในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการปรับตัวขององค์การจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์การทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การปรับตัวขององค์การ เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ของสมาชิกในองค์การ โดยการเรียนรู้จะช่วยให้้องค์การมีศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล จึงจะเกิดการพัฒนาที่รวดเร็วและยั่งยืน เพื่อให้องค์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยที่สมาชิกในองค์การทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงานจึงจะทำให้้องค์การสามารถปรับเปลี่ยนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระแสการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เป็นผลสืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม การเตรียมประชากรให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง โดยเครื่องมือในการสร้างคนให้มีคุณภาพปรับตัวให้อยู่รอดได้อย่างสอดคล้องกับสภาวะโลกปัจจุบันที่มีกาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก็คือการศึกษา ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาก็เป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นกฎหมายแม่บทที่จะหาแนวทางและวิธีการแก้ไขวิกฤตในเรื่องคุณภาพการศึกษา โดยรวมจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการที่จะพัฒนาประเทศชาติได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการพัฒนาองค์ความรู้ในตัวบุคคล ฝึกฝนความเป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศ

องค์การเป็นสภาวะการรวมตัวกันอย่างเป็นระบบของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(สมาน อัสวภูมิ, 2551:78) มีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ มีสายสั่งการ และการบังคับบัญชา มีการสื่อสาร มีการบริหารงานบุคคลมีการปรับตัวและปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สมาน อัสวภูมิ, 2551:162) ซึ่งองค์การจะมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องแบบพลวัต (Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเช่นกัน ดังนั้นสิ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ การนำเอานวัตกรรมมาใช้ในองค์การ เพื่อการเพิ่มผลผลิตและการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ มีศักยภาพสูงสามารถแข่งขันกับองค์การอื่นได้ (พัชรา บุรีเทศน์, 2549:2)

องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อขยายขีดความสามารถและเพิ่มศักยภาพในการสร้างผลงาน สร้างอนาคต ตลอดจนความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยผู้คนในองค์การต่างก็ต้องเรียนรู้วิธีเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง กระบวนการเรียนรู้จึงควรอยู่ในทุก ๆ ที่ขององค์การ รวมถึงอยู่ในทุก ๆ กระบวนการที่ทุกคนต้องร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันทำอย่างเป็นระบบ (วีรวิทย์ มาพะสิรานนท์, 2542:422) ซึ่งวีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544 : 35 – 49) กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่น่ามาใช้เป็นพื้นฐานในการบริหารองค์การให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ในทุกองค์การและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริหารรูปแบบอื่น ๆ ได้ องค์การทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การทางสังคมที่เน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการสร้างจากคนข้างในองค์การที่อยู่กับปัญหา ต้องเรียนรู้แก้ไขปัญหาเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีมีคุณค่า รู้เรื่องการทำงานเป็นทีม ให้ประโยชน์ทั้งบุคคล ทีมและองค์การ คิดทำ สิ่งใหม่แตกต่างและดีกว่าเดิม ในการพัฒนาเจตคติ ค่านิยม นอกเหนือจากการฝึกทักษะ ฝีมือและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย โดยจะพัฒนาการเรียนรู้ได้ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่ผู้บริหารต้องจัดการให้องค์การทางการศึกษาได้ดำเนินไปอย่างสมดุลและต่อเนื่อง เพื่อให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ การบริหารองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารองค์การที่สถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ในทุกด้าน ซึ่งมีขอบข่ายด้านเนื้อหาอยู่ 5 ด้าน คือ การใฝ่เรียน ใฝ่รู้ของบุคคล (Personal Mastery) การพัฒนากรอบความคิด (Mental Models) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และความคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) เช่นเดียวกับ ฉันทะพันธ์ เขจรนนท์ (2544 : 91 – 92) กล่าวว่า ปัจจุบัน กระบวนการแห่งการเรียนรู้ของระบบมีความสำคัญมากต่อการดำรงอยู่ขององค์การ เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อปัจจุบันและอนาคตขององค์การ การที่เราจะนำเอาความรู้ทางทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ หรือแนวทางปฏิบัติในอดีตมาประยุกต์ในปัจจุบัน

อาจจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร หรืออาจจะล้มเหลวในบางกรณี องค์กรที่จะสามารถดำรงอยู่จะต้องเป็น องค์กรที่ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นองค์กรจึงจะต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง แต่ความสำคัญของกระบวนการแห่งการเรียนรู้กลับไม่ได้อยู่ที่ความหมายหรือเนื้อหา แต่อยู่ที่กระบวนการในการเรียนรู้ คือการที่ผู้สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องตระหนักว่าสมควร มีวิธีการหรือลำดับขั้นตอนอย่างไร ในการที่จะทำให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาซึ่งจัดว่าเป็นองค์กรที่ให้บริการด้านความรู้เป็นภารกิจ หลักและมีเป้าหมายสูงสุดคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งนั่นคือการสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่นเดียวกับ อานันท์ ปันยารชุน กล่าวว่า (วิฑูรย์ สิมะ โชคดี, 2545 : 7) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อยู่ที่การพัฒนา การศึกษา ซึ่งต้องไม่จำกัดอยู่ที่การศึกษาในโรงเรียนเพียงเท่านั้น โดยความรู้ต่างๆที่สมควรได้รับมา จากรอบตัว ในขณะที่ความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนจะเปลี่ยน ล้าสมัยไปทุก 5 ปี ดังนั้นที่วาทันว่า องค์กรที่มีศักยภาพในการแข่งขันอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้ มักมีลักษณะของ “องค์กรแห่งการเรียนรู้” (Learning Organization) จึงเป็นเรื่องที่ไม่ห่างไกลความจริง กล่าวคือ โรงเรียนต้องมุ่งเน้นให้ สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะใฝ่รู้ พัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้โรงเรียน ดำเนินการตามภารกิจบรรลุเป้าหมาย มีรูปแบบการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ร่วมกัน มีการคิดเชิง ระบบ ทำให้บุคลากรในองค์กรมีความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และความเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง นั่นคือบุคลากรในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ นำพาองค์กรสู่ความสำเร็จโดยการพัฒนาให้โรงเรียน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (วิฑูรย์ สิมะ โชคดี, 2545 : 8) ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่สร้างความมั่นใจให้กับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในภารกิจ ทางด้านการศึกษา และเนื่องจากโรงเรียนต้องเผชิญหน้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายใน และภายนอกองค์กร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต มีปัญญาเป็นทุน ไว้สร้างงาน สร้างรายได้ นำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมโดยยึดหลักการศึกษា สร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 24) โรงเรียนต้องทบทวนภารกิจ ของตนเองเสียใหม่ โดยพิจารณาถึงรูปแบบ และโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะไปเติมเต็มสังคม แห่งการเรียนรู้พร้อมทั้งปรับให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อเป็นกลยุทธ์ที่จำเป็น ไปสู่เป้าหมายและวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา (Strain, 2000, p.286 อ้างถึงใน ทิรณา ศิริปัญญาะ, 2552 : 2)

จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อโรงเรียน ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานในหน้าที่ครูผู้สอนในโรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ได้เล็งเห็น ความสำคัญของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน จึงมีความสนใจในการศึกษาความเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ซึ่งย่อมจะส่งผลดีต่อความพร้อมในการปรับเปลี่ยนองค์การ ให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ และเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย การวางแผนส่งเสริม การแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนต้นสังกัดให้มีความพร้อมก้าวสู่ความเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

สมมุติฐาน

1. ครูที่มีวิทยฐานะ ต่างกัน มีทัศนะต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของ โรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาสามารถใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนระดับประถมศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรอื่นในจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ ปีเตอร์ เอ็ม เซงเก้ (Peter M. Senge, 1990 อ้างถึงใน อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, 2550: 27 - 29) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

- 1.1 การฝึกฝนตนเองให้เชี่ยวชาญ (Personal Mastery)
- 1.2 แบบแผนความคิด (Mental Models)
- 1.3 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)
- 1.4 การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)
- 1.5 การคิดเชิงระบบ (System Thinking)

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,035 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 289 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamané (1973 : 725 อ้างถึงในฟองศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 100) จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในทุกศูนย์เครือข่ายการศึกษาหลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 วิทยฐานะ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1.1.1 มีวิทยฐานะ

3.1.1.2 ไม่มีวิทยฐานะ

3.1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ ปีเตอร์ เอ็มเซงเก้ (Peter M. Senge, 1990 อ้างถึงใน อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, 2550: 27 - 29)

ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

3.2.1 การฝึกฝนตนเองให้เชี่ยวชาญ (Personal Mastery)

3.2.2 แบบแผนความคิด (Mental Models)

3.2.3 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)

3.2.4 การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)

3.2.5 การคิดเชิงระบบ (System Thinking)

นิยามศัพท์

1. ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นในองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การฝึกฝนตนเองให้เชี่ยวชาญ (Personal Mastery) แบบแผนความคิด (Mental Models) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) และ วิธีคิดเชิงระบบ (System Thinking)

1.1 การฝึกฝนตนเองให้เชี่ยวชาญ (Personal Mastery) หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนเป็นบุคคลที่รอบรู้ มีปฏิภาณไหวพริบ มีความกระตือรือร้นสนใจและใฝ่หาสิ่งใหม่ ๆ แสวงหาโอกาสเพื่อให้ความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานให้มีการพัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมาย สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิด ผลลัพธ์ตามที่มุ่งหวังไว้

1.2 แบบแผนความคิด (Mental Models) หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียน มีรูปแบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยมส่วนตัว ในการวิเคราะห์ พิจารณาทบทวนไตร่ตรอง โดยใช้ ข้อมูลข้อเท็จจริงตามเหตุและผลประกอบการตัดสินใจ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสม กับสถานการณ์พร้อมที่จะรับข้อมูลใหม่ ๆ และแสวงหาประสบการณ์เพื่อนำมาพัฒนาวิธีคิดของตน มีการวางแผนการทำงาน และหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิมโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมที่ล้าสมัย เพื่อให้ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนหรือองค์กรของตน

1.3 การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันสร้างภาพในอนาคตขององค์กรให้ชัดเจน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงาน พร้อมทั้งวางแผนงาน ของตนเองให้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน มีการนำประเด็นปัญหาหรือประเด็น ที่ต้องการพิจารณาทบทวนร่วมกัน เพื่อนำพองค์การสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

1.4 การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีม นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาสนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยน ปรึกษาหารือเพื่อประยุกต์ใช้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนางานที่รับผิดชอบร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและเพื่อนร่วมงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน เป็นทีมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

1.5 การคิดเชิงระบบ (System Thinking) หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียน ปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ มีการพัฒนางานโดยรวม ซึ่งจะใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงในการ แก้ไขปัญหาได้ตรงตามสาเหตุของปัญหาอย่างครบวงจร คำนึงถึงผลที่จะตามมาในอนาคต พร้อมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

2. โรงเรียนระดับประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 หรือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3

3. ครู หมายถึง ข้าราชการครู ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3

4. วิทยฐานะ หมายถึง ฐานะทางด้านความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ของครู ได้แก่ วิทยฐานะชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ

5. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดในปัจจุบันของครู ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี